

Motion till riksdagen 2013/14:Kr2

av **Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S)**
med anledning av prop. 2012/13:164

Bildning och tillgänglighet – radio och tv i allmänhetens tjänst 2014– 2019

Sammanfattning

Radio och tv i allmänhetens tjänst utgör en omistlig del av det svenska medielandskapet. Vi ser public service som en självständig medieaktör och inte som en komplettering till kommersiell media. Vi är nöjda med att regeringen tagit intryck av debatten och numer inser behovet av en fri och självständig public service, där bredden i uppdraget finns kvar. Verksamheten avseende nya medier ska vara fortsatt tillåten. När det gäller finansieringsformen står man fast vid nuvarande teknikneutrala tv-avgiftssystem, ett system som tjänat väl och som gett programföretagen största möjliga oberoende.

Vi tycker det är problematiskt att bolagen åläggs ett antal ofinansierade krav, t.ex. vad gäller tillgänglighet, minoritetsspråk och kultur, samt inte minst den fortsatta utvecklingen av mycket populära Öppet arkiv. Sammantaget innebär detta en förskjutning i ”smalare” riktning. Programutbudet, t.ex. familjeprogram och nöje kan komma att drabbas.

Det är negativt att programföretagen inte får möjlighet att räkna verksamheten på webben som en del av uppdraget. Regeringen medger att detta är ett problem, som särskilt för barn och unga, funktionsnedsatta och minoriteter kan verka i negativ riktning, men har inte tagit fram en lösning. Vi förslår i denna motion en lösning på denna problematik som innebär att granskningsnämnden, vid sidan om den gängse utvärderingen *beaktar* verksamhet på webben.

Vad gäller de olika utredningar som aviserats är det särskilt den om programföretagens marknadspåverkan som vi finner särskilt olycklig då den tar sin utgångspunkt i en ensidig bedömning med sikte på att tillgodose marknadsaktörernas intressen och helt bortser från publikens och samhällets. Den riskerar dessutom att leda till en polarisering mellan programföretagen å ena sidan och kommersiella medieföretag å den andra.

Fel! Okänt namn på

Vår uppfattning när det gäller förhandsprövningen är att den i sin nuvarande form bör avskaffas. Den prövning som sker av programföretagens verksamhet vid varje nytt sändningstillstånd är en mycket omfattande demokratisk process som vi anser är fullt tillräcklig avseende genomlysning och prövning av programföretagens verksamhet som i sig lever upp till EU:s krav avseende öppenhet och transparens gentemot marknaden.

Vi ser också problem och otydligheter avseende granskningsnämndens utökade uppdrag att se över bolagens kostnadseffektivitet. I detta uppdrag gömmer sig ett betydligt mer omfattande uppdrag som ofrånkomligt kommer att leda till att granskningsnämnden gör en publicistisk överprövning. Vi ser också problem med den översyn av utformningen av sändningstillståndet som aviserats.

I public service-utredningen fanns förslag om en förändrad radio- och tv-avgift. Frågan om förändrad radio- och tv-avgift undantogs remissomgången och regeringen väljer nu att inte förändra systemet. Vi anser att detta för närvarande är en klok policy. Även om det finns saker man kan diskutera med nuvarande system så är det otvetydigt så att det har stor legitimitet och att betalningsviljan är stor. Det nuvarande systemet är också det som ger public service störst oberoende, jämfört med konstruktioner där man tar in avgiften via skattesystemet. Frågan om förändrat avgiftssystem skjuter regeringen till en utredning inför nästa sändningstillstånd.

Regeringen avser utreda vidare sändningsplikten med intentionen att avskaffa den. Vår uppfattning sedan tidigare är att det är viktigt att värna och dessutom utöka vidare sändningsplikten.

Regeringen föreslår en digitalisering av radiomediet. Vår uppfattning är att detta är en fråga som kräver en avvägning mellan nytta för branschen och nytta för konsumenten. Regeringen har också tagit ett första steg i processen avseende digitalradio genom att tillsätta en branschsamordnare och staka ut en ungefärlig tidsplan.

Sammantaget med de olika beredningar som aviserats i propositionen, särskilt utredningen om marknadspåverkan, innebär det att det även fortsatt finns en politisk osäkerhet om public services framtid som är klart negativ för dess oberoende. Här efterlyser vi preciseringar och framför allt, vilket vi har påpekat upprepade gånger, blocköverskridande dialog och överenskommelser.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Innehållsförteckning.....	3
Förslag till riksdagsbeslut	4
Ramar för nästa tillståndsperiod.....	5
Tillståndsperiodens längd.....	5
I huvudsak oförändrade villkor – eller?	5
Kärnverksamhet och kompletterande verksamhet.....	5
Programföretagen bör få möjlighet att tillgodoräkna sig verksamhet på webben	6
Granskningsnämnden för radio och tv – uppdrag avseende programföretagens målpåfyllelse	6
Granskningsnämnden för radio och tv – vilka bedömningar gör de?.....	7
Programföretagen kan tillgodoräkna sig verksamhet på webben – ett förslag	7
Uppdrag till Myndigheten för radio och tv om public services marknadspåverkan	8
Tydligare redovisning av sidoverksamheterna – behövs inte	9
Förhandsprövning – nej tack!.....	9
Sändningarnas innehåll	10
Kunskapslinje – allmänbildning och folkbildning.....	10
Programutbudet ska spegla hela landet	11
Programverksamhet på minoritetsspråk	11
Kulturutbudet	11
Hur innehållet når publiken.....	11
Vidaresändningsplikten ska utredas – utöka vidaresändningsplikten!	12
Digitalradiosändningar i framtiden	12
Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.....	13
Digitalisering och Öppet arkiv	13
Ekonomiska förutsättningar under tillståndsperioden	14
Radio- och tv-avgiften.....	14
Medelstilldelning till programföretagen under tillståndsperioden.....	14
2 procent per år – konsekvensanalys	14
Viktigt med konkurrensneutralitet.....	14
Ägande och organisation.....	15
Samarbete mellan programföretagen.....	15
Mångfald i programproduktionen	15
Redovisning, granskning och kommersiellt oberoende.....	15
Redovisning av intäkter – oberoende av kommersiella aktörer.....	15
Granskningsnämndens roll och föreslagna nya uppdrag	16

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om halvtidsöversynen m.m.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om "förtydligande" i sändningstillstånd och anslagsvillkor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att finna en lösning så att programföretagen får möjlighet att tillgodoräkna sig verksamhet på webben.
4. Riksdagen beslutar att avslå uppdraget till Myndigheten för radio och tv om public services marknadspåverkan.
5. Riksdagen beslutar att ge Myndigheten för radio och tv i uppdrag att följa utvecklingen på mediemarknaden.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om redovisning av sidoverksamheter.
7. Riksdagen beslutar att avskaffa förhandsprövningen i sin nuvarande form.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samverkan mellan programföretagen avseende minoritetsspråken.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klargöranden avseende en utökning av minoritetsspråken och om hur programmen når den avsedda målgruppen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Sveriges Televisions frekvensutrymme.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vidareändningsplikten.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om digitalradiosändningar.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges Television ska kunna tillgodoräkna sig Öppet arkiv som en del i kulturruppdraget.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om finansieringen av digitaliseringen och Öppet arkiv.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en kommande utredning av radio- och tv-avgiften.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om underskott på rundradiokontot.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om medelstilldelning till programföretagen under tillståndspe-rioden.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en modell för att öka konkurrensneutraliteten mellan intern och extern produktion.

Fel! Okänt namn på

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om samarbete mellan programföretagen.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i motionen om utökade krav på redovisning av intäkter.
22. Riksdagen avslår regeringens förslag om ett utökat uppdrag för granskningsnämnden.

Ramar för nästa tillståndsperiod

Tillståndsperiodens längd

Vår uppfattning är att längre tillståndsperioder är att föredra, då det stärker bolagens oberoende, sex år är en minsta tidsperiod.

Vi instämmer i bedömningen att den halvtidsöversyn som införs ska vara begränsad och framåtsyftande, men den är tyvärr bristfälligt beskriven. Det skapas en otydlighet om vilken praktisk funktion den ska fylla och vilka frågor som kommer att hanteras. Vi föreslår att regeringen återkommer till riksdagen med preciseringar och förtydliganden.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I huvudsak oförändrade villkor – eller?

Vi instämmer i regeringens bedömning – att nuvarande villkor i huvudsak ska gälla. Däremot är vi oroade över att regeringen säger sig vilja ”tydliggöra” sändningstillstånden. Avsikten är, enligt regeringen, att komma till rätta med otydligheter och dubbleringar, och därför avser man att genomföra en språklig genomgång av tillstånds- och anslagsvillkor. Tyvärr kan det här bli möjlighet till omformuleringar och perspektivförskjutningar som i förstone kan verka harmlösa. Det är oerhört väsentligt att s.k. tydliggöranden inte är en smygväg att ändra på tidigare beslut. Det finns i nuvarande sändningstillstånd enskilda formuleringar som är förankrade i tidigare riksdagsbeslut. Vi föreslår att översynen görs i nära samråd och dialog med programföretagen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Kärnverksamhet och kompletterande verksamhet

”Den kompletterande verksamheten” – med den avses framför allt bolagens närvaro på webben. Utredningen föreslog att dessa begrepp: kärnverksamhet och kompletterande verksamhet skulle tas bort, men vi instämmer i regeringens bedömning att detta lätt hade kunna leda till ett minskat plattformsoberoende. Vi delar uppfattningen att det inte är aktuellt att se över yttrandefrihetsgrundlagen, men vi vill ändå se en ordning där webbverksamheten vägs in i

Fel! Okänt namn på

bedömningen av hur public service-uppdraget genomförts. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Programföretagen bör få möjlighet att tillgodoräkna sig verksamhet på webben

Det är i dag en självklarhet för en stor del av publiken att ta del av programföretagens utbud på en rad olika plattformar. Det handlar bl.a. om barn och unga, människor med funktionsnedsättning och språkliga minoriteter.

Detta utbud är en betydelsefull del av public service-uppdraget som finansieras av radio- och tv-avgiften. Enligt nuvarande reglering kan inte Sveriges Television, Sveriges Radio och Utbildningsradion tillgodoräkna sig dessa program när bolagen i efterhand utvärderas av granskningsnämnden för radio och tv.

Detta beror på att programverksamheten inom radio och tv i allmänhetens tjänst regleras genom tillstånden för att sända i marknätet och av regler i radio- och tv-lagen. Sändningstillstånden omfattar inte verksamheten i tråd, dvs. i praktiken programutbudet på webben och i mobilen. En förhållandevis stor och ökande del av programföretagens verksamhet, nämligen verksamheten på internet, omfattas därmed inte av denna reglering. Yttrandefrihetsgrundlagens regler om redaktionellt oberoende hindrar att programföretagen åläggs långtgående skyldigheter vad gäller programinnehållet i anslagsvillkoren. Vår uppfattning är att det är nödvändigt att finna en lösning på denna problematik.

Granskningsnämnden för radio och tv – uppdrag avseende programföretagens måluppfyllelse

Granskningsnämnden för radio och tv vid Myndigheten för radio och tv har i uppdrag att årligen granska Sveriges Radios, Sveriges Televisions och Utbildningsradions public service-redovisningar och utifrån dessa bedöma om bolagen uppfyllt sina uppdrag i allmänhetens tjänst. Granskningsnämnden har vid sin bedömning som utgångspunkt att sändningstillstånden omfattar radio- och tv-sändningar i marknätet och att verksamheter som programföretagen bedriver på andra plattformar inte kan medräknas vid bedömningen av om villkoren i sändningstillstånden har uppfyllts.

Inför public service-propositionen har flera remissinstanser uppmärksammat regeringen på detta och har särskilt pekat på att det utgör ett problem att programföretagen inte kan tillgodoräkna sig annan verksamhet än den som regleras i sändningstillstånden när det gäller uppfyllandet av uppdraget, t.ex. programverksamheten på internet. Även regeringens egen bedömning är att nuvarande reglering av programföretagens verksamhet inte kan anses helt ändamålsenlig.

Ovanstående innebär att

- ? tjänster som exempelvis ”Öppet arkiv” som bedrivs på internet inte räknas som en del av kulturuppdraget, eftersom de tillhandahålls på nätet, medan enstaka repriseringar gör det

Fel! Okänt namn på

- ? hela webbkanaler med ett renodlat minoritetsspråksutbud faller bort ur granskningsnämndens bedömning av utbudet på minoritetsspråk
- ? programföretagens webbunika satsningar för i synnerhet äldre barn och unga inte kan räknas in som en del av uppfyllandet av uppdraget att producera program för barn, trots att det är via internet som en allt större framför allt yngre publik finner public service-innehållet
- ? tillgänglighetstjänster som teckentolkning inte räknas då de läggs ut, enkelt att hitta, i en samlad tjänst inom t.ex. SVT Play
- ? utbud på webben där barn och vuxna med hörselnedsättning eller kognitiv funktionsnedsättning får möjlighet att ta pauser i lyssnandet och tittandet eller kan ta del av kompletterande webbmaterial för att öka förståelsen inte räknas när bolagen efterhandgranskas av granskningsnämnden.

Allt detta leder till att incitamenten att uppfylla uppdraget på bästa sätt snedvrids. I stället för att investera i tjänster med hög användbarhet och tillgänglighet dygnet runt på internet stimuleras programföretag nu att publicera material på sändningstider i broadcast-kanaler som riskerar att inte nå målgrupper som barn, funktionsnedsatta och minoritetsgrupper vid den tidpunkt de själva väljer att ta del av programföretagens innehåll. Denna problematik bör regeringen ta initiativ till att lösa.

Granskningsnämnden för radio och tv – vilka bedömningar gör de?

Granskningsnämndens bedömning av programföretagens uppfyllelse av villkoren i sändningstillstånden fyller ett antal syften. För det första ger den ett underlag för regeringen att bedöma om verksamheten bedrivits på ett sådant sätt att det finns skäl att akut intervensera under innevarande tillståndsperiod, exempelvis genom att återkalla ett sändningstillstånd. För det andra för att bedöma om medlen som ställts till bolagens förfogande använts på ett korrekt sätt. För det tredje för att bedöma om verksamheten bedrivits på ett för samhället så bra sätt som möjligt och om det mot bakgrund av detta finns skäl att förändra bolagens villkor inför en kommande tillståndsperiod. För det fjärde att ge allmänheten och andra aktörer tillgång till en oberoende bedömning av verksamheten. Dessa syften tjänas bättre av en ordning där hänsyn även tas till verksamheten på internet (såväl kärnverksamhet som kompletterande verksamhet). Först med denna verksamhet inkluderad får regering och riksdag, allmänheten och andra aktörer en rättvisande bild av hur verksamheten bedrivits, prioriteringar gjorts och ytterst public service-uppdraget utförts.

Programföretagen kan tillgodoräkna sig verksamhet på webben – ett förslag

Även om verksamheten på webben inte kan regleras, kan regeringen öppna en möjlighet för programföretagen att i praktiken få tillgodoräkna sig det som görs tillgängligt på internet eftersom den verksamheten också är en del av publik service-uppdraget och finansieras av radio- och tv-avgiften. Detta skulle kunna göras genom att granskningsnämnden och i förlängningen rege-

Fel! Okänt namn på

ring och riksdag *beaktar* den verksamhet programföretagen låtit publiken ta del av på andra plattformar. Vi vill därför, med anledning av ovanstående, för det första föreslå att granskningsnämnden utarbetar en modell för att i sin bedömning av programföretagens verksamhet väga in det som bolagen bedriver som fritt och tillgängligt på andra plattformar med motsvarande tillgänglighet och höga användning av allmänheten. Vi föreslår också att granskningsnämnden ska få i uppdrag att om ett tillståndsvillkor inte bedöms vara uppfyllt notera om syftet med villkoret uppfyllts på en annan plattform med motsvarande tillgänglighet och höga användning av allmänheten. Vi vill också föreslå att regeringen i sändningstillstånden för programföretagen inför en generell skrivning om att villkoren i sändningstillståndet gäller om de inte uppfyllts genom ett fritt tillgängliggörande på annan plattform med motsvarande tillgänglighet.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Uppdrag till Myndigheten för radio och tv om public services marknadspåverkan

Regeringen avser att ge Myndigheten för radio och tv i uppdrag att analysera hur programverksamheten inom programföretagen påverkar mediemarknaden, konkurrenssituationen och utvecklingen i stort. I detta arbete ingår att noga följa hur den kompletterande verksamheten utvecklas. Vi delar utredningens bedömning att den kommersiella tv-sektorn har uppnått ”en mycket hög lönsamhet”. Just av det skälet är det lite svårt att förstå att man samtidigt beskriver att Sveriges Television har en så massiv marknadspåverkan att den närmast måste begränsas.

Den aviserade översynen av public services påverkan på marknaden är problematisk framför allt för att den utgår från en ensidig analys som inte tar hänsyn till allmänhetens eller samhällets behov och intressen, utan enbart tar marknadens intressen som utgångspunkt. I den nyligen avklarade tillståndsprocessen har ett gediget utredningsarbete genomförts, där alla parter har getts stort utrymme att beskriva sin syn på public service. Inte minst av det skälet är det märkligt att regeringen så här bakefter ska utreda public services marknadspåverkan. Det är också oklart vad analysen ska leda till då programföretagen redan tilldelats sina sändningstillstånd och anslagsvillkor när den föreslagna utredningen är klar. Det innebär att utredningen i sig riskerar att skapa en osäkerhet kring vilka villkor som ska gälla under den kommande tillståndsperioden, vilket får negativa konsekvenser för programföretagens oberoende. Om man inte har en klar bild av hur mediasituationen ser ut totalt sett och inte heller i uppdraget tar hänsyn till publiken och samhällets intressen, utan enbart ser det som utredningsuppdragets uppgift att ta till vara de kommersiella aktörernas intressen, förlorar uppdraget sitt värde. Utredningsuppdraget avseende marknadspåverkan är uppenbart formulerat för att tillmötesgå en rad starka public service-motståndare.

Propositionen klargör heller inte hur dialogen med programföretagen ska se ut under utredningen. Vi avvisar därmed det upplägg som regeringen tänkt

Fel! Okänt namn på

sig för utredningsuppdraget avseende programföretagens marknadspåverkan. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Det kan däremot vara relevant att ge Myndigheten för radio och tv i uppdrag att ta fram bättre statistik för mediebranschen med avseende på olika frågor som exempelvis den ekonomiska utvecklingen för olika affärsmodeller som reklam och prenumerationer, koncentration och ägande och investeringar och därvidlag se till hela mediemarknaden inklusive public service, men också att som utgångspunkt ha allmänhetens behov och intressen. En sådan kunskapsbas kan användas för att diskutera public services relation till marknaden, men också hjälpa till att besvara andra, minst lika centrala frågor, som exempelvis utvecklingen av förutsättningarna för kommersiellt finansierad journalistik, information som hade varit värdefull i processen kring bl.a. presstödsfrågan och som inte kommer att vara mindre viktig i framtiden.

Vi förslår att regeringen ger Myndigheten för radio och tv i uppdrag att följa utvecklingen på mediemarknaden enligt ovan. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Tydligare redovisning av sidoverksamheterna – behövs inte

Propositionen efterlyser en tydligare redovisning av bolagens sidoverksamheter. Vi anser att de senaste årets förstärkta beskrivningar i public service-redovisningen har varit fullt tillräckliga och ser inte behovet av ytterligare krav på redovisning.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Förhandsprövning – nej tack!

Sedan förhandsprövningen infördes har det blivit allt tydligare att ordningen är problematisk ur ett yttrandefrihetsperspektiv. Yttrandefrihetsgrundlagen bygger på principen om censurförbud, och det är omöjligt att bedöma en tjänst på det sättet som förhandsprövningen kräver utan att det sker ett ställningstagande på förhand till själva innehållet i en ny tjänst.

Yttrandefrihetsgrundlagen innehåller även bestämmelser om etableringsfrihet. En förhandsprövning som leder till att regeringen förbjuder ett programföretag att publicera t.ex. en tjänst på internet innebär ett ingrepp i den grundlagsfästa etableringsfriheten.

Förhandsprövningen infördes åtminstone till viss del för att tillmötesgå vad som uppfattades vara EU:s syn på hur public service-verksamhet bör organiseras, en fråga som i grunden är medlemsstaternas sak att avgöra. De krav som EU ställer på en process när nya betydande tjänster ska införas i public service, vilket bl.a. är att processen ska vara öppen och transparent, täcks väl av den svenska tillståndsprocessen. Den förhandsprövning som infördes är betydligt mer långtgående än vad EU avsett.

Fel! Okänt namn på

Den demokratiska processen inför varje ny tillståndsperiod inleds med en utredning, därpå följer en remissomgång och i samband med den en offentlig genomlysande debatt, sedan följer en proposition som oppositionspartierna i riksdagen lägger följdmotioner på, och därpå avslutas processen med riksdagsbehandling i utskott och kammare. Den parlamentariskt sammansatta Yttrandefrihetskommittén konstaterade att den svenska ståndpunkten är att Sveriges nationella reglering på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området innehåller konstitutionella kärnvärden som inte har överlåtits till EU. En ändring av denna ståndpunkt kräver beslut av riksdagen. Därför finns skäl för Sverige att stå fast vid den svenska långtgående yttrandefriheten även för programföretag.

Oavsett relationen till yttrandefriheten strikt juridiskt, kan det finnas skäl att ompröva förhandsprövningen. Programföretagen har vittnat om att de sett negativa konsekvenser av införandet, både vad gäller i relation till de egna kreatörerna och till samarbetspartner som naturligtvis tvekar att lämna in förslag som medför en flera månader lång process som involverar två myndigheter och direkta konkurrenter till förslagsläggaren, vilka ska granska förslaget innan regeringen fattar beslutet om tjänsten ska tillåtas eller förbjudas. Idéer till nya samhällsnyttiga tjänster lämnar på grund av detta sällan idéstadiet. Att det är så illustreras av att programföretagen inte lämnat in ett enda förslag för förhandsprövning under innevarande tillståndsperiod.

I debatten har det framförts att SVT Play inte hade kommit till stånd om den hade definierats som en tjänst som skulle behöva genomgå förhandsprövning. Det visar på vilka värden som samhället och publiken sannolikt redan i dag förlorar på förhandsprövningen. Då utvecklingen av tjänster i programföretagen ofta sker i samverkan med mindre, kommersiella bolag, har den här begränsningen även näringspolitiska effekter. Med anledning av ovanstående förslår vi att förhandsprövningen avskaffas i sin nuvarande form.

Sändningarnas innehåll

Kunskapslinje – allmänbildning och folkbildning

I utredningen för man ett resonemang om att skilja på folkbildande program som ska kallas ”allmänt bildande” och program för organiserad folkbildning. Vi anser det viktigt att programföretagen generellt ska präglas av folkbildningsambitioner och delar alltså uppfattningen att det inte behöver införas två olika begrepp. Vi vill betona vikten av att stärka kunskapsuppdraget för Sveriges Television och Sveriges Radio och välkomnar också förstärkningen av Utbildningsradions verksamhet.

Programutbudet ska spegla hela landet

Vi välkomnar att det s.k. 55-procentsvillkoret kvarstår. Vi välkomnar också den breddning som propositionen föreslår – att speglingskravet ska omfatta ”den variation som finns i befolkningen”.

Programverksamhet på minoritetsspråk

Den utvidgning av speglingsuppdraget som föreslås är tänkt att även omfatta ”språkliga och etniska minoritetsgruppers intressen och kultur”. Regeringen vill därför skapa ett renodlat minoritetsspråkuppdrag som omfattar de nationella minoritetsspråken, teckenspråk och andra minoritetsspråk. Detta är en bra ambition men vi tror att det är viktigt att se verkligheten som den är. Ett program som till exempel Sapmi Sessions skulle med detta sätt att resonera troligen inte räknas in enligt denna snävare definition. Ett renodlat språkuppdrag riskerar att exkludera personer med bristande språkkunskaper i sitt minoritetsspråk. Det finns motstridiga formuleringar. Å ena sidan säger regeringen att *samtliga* programföretags utbud vad gäller minoritetsspråk ska öka, samtidigt sägs att det är företagens *samlade* utbud som årligen ska öka. Här efterlyser vi klargöranden och preciseringar. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

När det gäller utvärderingen av hur bolagen sköter programverksamheten bör hänsyn tas inte bara till hur mycket och vilka öknings som sker, utan också i vad mån programmen, oavsett plattform, når sin publik.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Kulturutbudet

Vi instämmer i regeringens förslag om ett fördjupat, utvecklat och vidgat kulturutbud. Vi vill också särskilt betona betydelsen av Sveriges Radios verksamhet i Berwaldhallen och den kulturpolitiska betydelsen av Sveriges Radios Symfoniorkester och Radiokören.

Hur innehållet når publiken

Vi anser det viktigt att det klargörs att Sveriges Television bör ha fortsatt frihet att förfoga över hela frekvensutrymmet i Mux 1, för att ge maximal handlingsfrihet vid utvecklingen av kanalutbudet och andra tjänster, exempelvis tjänster för människor med funktionsnedsättning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn

Vidaresändningsplikten ska utredas – utöka vidaresändningsplikten!

När det gäller vidaresändningsplikten är en översyn nödvändig och måste ske enligt EU-rätten.

Regeringen avser att tillsätta en utredning som har till syfte att analysera hur allmänhetens intressen av tillgång till allsidig upplysning kan tillgodose i framtiden – men även se över förutsättningarna att avskaffa vidaresändningsplikten.

Regeringen menar att trots att Myndigheten för radio och tv så sent som i oktober 2011 gjorde bedömningen att vidaresändningsplikten skulle kvarstå är det nu dags igen att se över frågan. Bland annat hänvisar man till Sveriges Televisions beslut att fritt tillgängliggöra sina kanaler på internet via SVT Play.

Vår uppfattning är dock att tv via webben, som förutsätter att man betalar för ett internetabonnemang, inte ersätter tv-sändningar i broadcast.

Vår uppfattning är tvärtom att man ska utöka vidaresändningsplikten till att gälla alla de programtjänster som sänds av svenska tillståndshavare, vars verksamhet finansieras genom den svenska tv-avgiften, i praktiken i dag avser vi Sveriges Televisions hela utbud av programtjänster. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Digitalradiosändningar i framtiden

Vi instämmer i regeringens förslag avseende digitalradio, vilket innebär en marknadsdriven övergång från FM-sändningar till digitalradio – en investering för långsiktigt lägre distributionskostnader. Inte minst för den kommersiella radion och för dess publik innebär en digitalradioövergång stora fördelar då man i framtiden kommer att kunna lyssna på alla kommersiella radiokanaler över hela landet och inte fragmentiserat som idag.

Vi vet i dag att många reser stora frågetecken inför införandet av digitalradio då en stor del av radiolyssnandet sker på webben, man upplever redan att radion är digital. Man ska dock komma ihåg att internet inte är gratis, för att lyssna på radio via webben krävs ett abonnemang. Dessa abonnemang kontrolleras av enskilda privata aktörer, till skillnad från en offentlig broadcast-distribution.

5,87 miljoner svenskar lyssnar på radio varje dag. Den genomsnittliga lyssnartiden är 125 min/dag. Om dagens FM- och DAB-sändningar släcktes ned helt och hållet och alla dessa lyssnare skulle hänvisas till att enbart kunna lyssna på radio via internet/streamat, skulle det krävas en överkapacitet i bredbandsnäten på 190 000 terabyte per år. Det är mer data än vad den sammanlagda mobila dataöverföringen i 3G/4G-näten för samtliga fyra svenska mobiloperatörer var under 2012.¹

¹ Från rapport utförd av konsultfirman A-focus, www.a-focus.se på uppdrag av Teracom.

Fel! Okänt namn på

Vid en övergång till digitalradio finns det möjlighet till ett utökat kanalutbud. Till exempel blir det då möjligt att separera de lokala P4-kanalerna från sportradion, samt P2 från program på minoritetsspråk.

Teknikskiftet bör genomföras på ett sådant sätt att kostnaderna begränsas för konsumenten. Den branschsamordnare som regeringen tillsatt ska tillsammans med Myndigheten för radio och tv, de kommersiella programföretagen samt Sveriges Radio utarbeta en plan. Först när en sådan plan finns avser regeringen att återkomma i frågan om digitalisering av ljudradion. Vi vill i detta sammanhang påpeka att regeringen utsåg en branschsamordnare innan motionstiden ens löpt ut, och långt innan propositionen behandlats i riksdagen. Detta kan tyckas som en petighet men det vore önskvärt med något mer konstitutionell klarhet i regeringens hantering av frågor som rör public service, som utgör en del av vår demokratis fundament. Vår uppfattning är att regeringen bör ha en dialog över blockgränserna avseende frågan om digitalradio. Vi tror också det är viktigt att vara lyhörd för frågan om när teknikskiftets olika steg och slutligen nersläckningen av FM-nätet ska ske, så att det av konsumenterna uppfattas som något positivt och kundnyttigt och inte något påtvingat. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Vi instämmer i förslagen om kvoter för teckentolkning respektive syntolkning av svenska tv-program. Det finns begränsningar avseende distribution av dessa tjänster i broadcast. Vi tycker därför det är angeläget att bolagen noga följer den utveckling av tillgänglighetstjänster som växer fram i Sverige och övriga världen. Detta sätter återigen fingret på frågan om att i utvärderingen av hur public service-uppdraget utförts kunna tillgodogöra sig verksamhet på webben. Även i detta avseende efterlyser vi klargöranden och preciseringar. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Digitalisering och Öppet arkiv

Regeringen menar att Sveriges Television har ett ansvar att tillgängliggöra vårt arkiv för allmänheten ”som en gång har finansierat produktionerna via radio och tv-avgiften”. Det är i sammanhanget viktigt att klargöra två saker. För det första har inte allmänheten finansierat ett återbruk av produktionerna, rättigheterna till detta vilar hos rättighetshavarna. Det är alltså inte så att Sveriges Televisions publik, via radio- och tv-avgiften, kan sägas ha fri tillgång till alla program som någonsin producerats av och för Sveriges Television. För det andra innebär regeringens förslag i andra delar att Sveriges Television inte kan tillgodoräkna sig arkivet som en del av utförandet av kulturuppdraget, vilket vi tycker vore rimligt. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Om ambitionsnivån för Öppet arkiv ska kunna hållas krävs en löpande finansiering. Kostnaderna för att kontinuerligt digitalisera och tillgängliggöra

Fel! Okänt namn på

Sveriges Televisions arkiv är betydande, vilket kan leda till en minskad nyproduktion i Sveriges Televisions kanaler. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Ekonomiska förutsättningar under tillståndsperioden

Radio- och tv-avgiften

Regeringen föreslår ingen förändring av radio- och tv-avgiften, med hänvisning till i princip samma kriterier som vi socialdemokrater hela tiden hänvisat till (oberoende, teknikneutralitet, långsiktighet, betalningsvilja och legitimitet). En ny utredning föreslås tillsättas inför kommande tillståndsperiod. I debatten har vissa av allianspartierna tolkat detta som att en avgiftsutredning skulle kunna tillsättas redan 2013 alternativt 2014. Vår uppfattning är att programföretagen nu behöver arbetsro och frågan om tv-avgiften bör vila tills en utredning kommer till stånd i normal tid inför nästa sändningstillstånd, som alltså löper ut 2019. När denna utredning blir aktuell anser vi att den bör vara blocköverskridande och parlamentariskt sammansatt. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Regeringen föreslår ingen avgiftshöjning 2014 vilket kommer att kräva att avgiften höjs med nästan 5 procent 2015 för att det inte ska bli ett underskott på rundradiokontot. Vi föreslår att regeringen följer utvecklingen och återkommer med förslag i god tid, om underskott kan befaras uppstå. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Medelstillelning till programföretagen under tillståndsperioden

2 procent per år – konsekvensanalys

Regeringen föreslår en höjning med 2 procent per år. Programföretagen får samtidigt ökade krav inom kultur, minoritetsspråk och tillgänglighetstjänster samt en fortsatt utbyggnad av Öppet arkiv. Vi ställer oss frågor om vilka konsekvenser detta får för bolagens programutbud. Vi efterlyser konkreta konsekvensbeskrivningar. Vid kontrollstationen bör det vara en central fråga vilka konsekvenserna har blivit.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Viktigt med konkurrensneutralitet

Vi tycker det är olyckligt att man inte heller denna gång har kunnat finna en modell för att öka konkurrensneutraliteten mellan intern och extern produktion. I utredningen fanns ett förslag om moms kompensationsmodell för att

uppnå konkurrensneutralitet, detta förslag återfinns inte i propositionen. I dagsläget kan Sveriges Television alltså inte dra av moms på externa produktioner, vilket gör att externt producerade program missgynnas i förhållande till internt producerade. Det är viktigt att finna vägar för att öka konkurrensneutraliteten, och därmed öka Sveriges Televisions möjligheter att samverka med branschen. Vi föreslår att regeringen utarbetar förslag för ökad konkurrensneutralitet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Ägande och organisation

Samarbete mellan programföretagen

Vi tror att det är viktigt att programföretagen samarbetar i en rad frågor, särskilt vill vi betona ett utvecklat samarbete mellan Sveriges Television och Utbildningsradion. Detta är viktigt för att skapa kostnadseffektivitet men också för att bidra till kunskapsöverföring mellan bolagen. Vi tror också det är viktigt att hitta fördjupade samverkansformer som gör att publiken nås av det samlande programutbudet med inriktning på kunskap och folkbildning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Mångfald i programproduktionen

Vi delar regeringens uppfattning om vikten av mångfald i programproduktionen och en bra balans mellan externt producerade program och den egna produktionen.

Vi vill betona betydelsen av en fortsatt dialog med de externa produktionsbolagen. Ingen ytterligare reglering av rättigheter bör införas i fråga om utläggningar på externa producenter.

Redovisning, granskning och kommersiellt oberoende

Redovisning av intäkter – oberoende av kommersiella aktörer

Regeringen ställer krav på tydligare redovisning av externa intäkter som inte är anslagsmedel, något vi instämmer i. Det ställs även särskilda krav på att beskriva sponsringsintäkter samt att beskriva hur programföretagen arbetar med indirekt sponsring. Dessa krav är rimliga. Vi motsätter oss dock en allt-

Fel! Okänt namn på

för klåfingrig detaljreglering av programföretagens redovisning. Regeringen säger sig vilja ställa särskilda krav för redovisning av ”andra kommersiella samarbeten”. Det är svårt att förstå vad som härmed avses, utöver Melodifestivalen. Fortsatta otydliga krav riskerar att skapa förvirring och obefogade misstankar om olämpliga finansieringsformer. Vår uppfattning är att det är tillräckligt med en gängse redovisning av intäkter, och avslår förslag som leder till onödig detaljredovisning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Granskningsnämndens roll och föreslagna nya uppdrag

Granskningsnämnden för radio och tv har till uppgift att granska om programföretagen uppfyller uppdraget i allmänhetens tjänst. Regeringen föreslår ett förtydligande: att granskningsnämnden årligen i efterhand utifrån redovisningar från programföretagen ska bedöma om de uppfyllt sina uppdrag enligt villkor i sändningstillstånd och andra beslut av regeringen som meddelats med stöd av radio- och tv-lagen samt anslagsvillkor. Därmed menar regeringen att det tydliggörs att uppdraget även omfattar villkor som avser resursförbrukning, kostnadseffektivitet och produktivitet. Vår uppfattning är att det redan i dagens anslagsvillkor finns krav på redovisning av effektivitet som granskningsnämnden har till uppgift att bedöma. Vår bedömning är att så länge som bedömningen av effektivitet sker på ungefär samma sätt som utbudsbedömningarna är systemet acceptabelt. Regeringen anser att granskningsnämnden bör tilldelas ökade resurser för uppdraget. Det ger oss argument för att tolka uppdraget som att det innebär en betydligt mer ingående prövning av bolagens totala verksamhet, och därmed en överprövning av publicistiska beslut. Vi avslår att granskningsnämnden ges detta utökade uppdrag, och därmed avslår vi även den föreslagna medelsökningen för detta uppdrag (1 miljon kronor), ett förslag som återfinns i budgetpropositionen, utgiftsområde 17. Vi föreslår dock att granskningsnämnden behåller medlen att disponeras för vårt förslag att ge granskningsnämnden i uppdrag att följa utvecklingen på mediemarknaden (se under rubriken *Uppdrag till Myndigheten för radio och tv om public services marknadspåverkan*). Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 25 september 2013

Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S)

Peter Johnsson (S)

Christina Zedell (S)

Agneta Gille (S)

Kerstin Engle (S)

Isak From (S)

Per Svedberg (S)